

LitLab Leesclub

Leesclub 86: Schuld & criminaliteit

Van den vos Reynaerde van Willem

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Van den vos Reynaerde* van Willem. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door Laura Rood, Furkan Sogut en Lieke Schoormans, onder begeleiding van Roeland Harms, met redactieondersteuning van Irmgard Fuchs in samenwerking met de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

Reynaert is fel ende quaet: Hi sal u smeecken ende lieghen. Mach hi, hi sal u bedrieghen Met valschen woorden ende met sconen. Mach hi, bi Gode, hi sal u honen!	<i>Reynaert is boosaardig en slecht. Hij zal u vleien en voorliegen. Krijgt hij de kans, dan zal hij u bedriegen, met valse en mooie woorden. Bij God, hij zal u te schande maken, als hij kan.</i>
--	---

Van den vos Reynaerde, regel 484-488.

Vertaling: Bouwman, André / Besamusca, Bart: Over de vos Reynaert. Een Nederlandse prozavertaling van 'Van den vos Reynaerde', in: Tielcelijn 20 (2007), p. 106-141.

Van den vos Reynaerde brengt ons naar de middeleeuwen. Koning Nobel houdt hof en krijgt van zijn onderdanen de ene na de andere klacht te horen over de streken van Reinaert de Vos. Na beraad met de andere dieren besluit koning Nobel om Reinaert naar het hof te laten komen om verantwoording af te leggen voor al zijn daden. Tot tweemaal toe stuurt de koning een afgezant om Reinaert te dagvaarden: beide pogingen mislukken jammerlijk door de sluwe listen van Reinaert. Uiteindelijk lukt het Grimbeert de das om Reinaert dan toch mee te krijgen. Aan het hof wordt Reinaert beschuldigd én ter dood veroordeeld. Reinaert is echter niet van plan om dit te laten gebeuren en bedenkt nog een laatste ultieme list.

In dit dierenverhaal vormt het hof van koning Nobel een spiegel voor de middeleeuwse maatschappij. Het gedrag van Reinaert, de koning en de andere dieren roept vragen op over schuld en rechtspraak. Wanneer is iets eerlijk? Was dat in de middeleeuwen anders dan nu? Over dit soort vragen ga je met elkaar in gesprek in deze leesclub.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Van den vos Reynaerde*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Van den vos Reynaerde* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Quizvraag 1

Wie beschuldigt Reinaert van onder meer het verkrachten van een vrouw en het plassen over kinderen?

- A Bruun de beer
- B Grimbeert de das
- C Isengrijn de wolf
- D Tibeert de kater

LitLab

Quizvraag 2

Op welke locatie verbergt Reinaert de schat die hij van zijn vader had gestolen?

- A in de Ardennen
- B in de Meerdonkse Kriekenput
- C op het Hof van Nobel

LitLab

Quizvraag 3

Wat zijn de namen van de vossenbroertjes, de zonen van Reinaert?

- A Roetje en Reinardus
- B Rofeel en Reinardio
- C Rosseel en Reinaerdijn

LitLab

Quizvraag 4

Wat voor soort dier is Firapeel?

- A een luipaard
- B een panter
- C een tijger

LitLab

Quizvraag 5

Wie neemt het in het verhaal voor Reynaert op?

- A Cuwaert
- B Grimbeert
- C Isengrijn

LitLab

Antwoorden

1. C Tibeert de kater
2. B in de Meerdonkse Kriekenput
3. C Rosseel en Reinaerdijn
4. A een luipaard
5. B Grimbeert

LitLab

Feest der herkenning? 1/8

Koningsbode Bruun kan niet meer lopen na de mishandeling door de boeren in de omgeving. Hij roetsjt van de berg af en komt schuivend op zijn achterste weer terug aan het hof. In eerste instantie herkent de koning hem niet. Hoe zou jij reageren als je de koning was? En met welke emotie zou je die reactie beschrijven? Licht je antwoord toe.

Feest der herkenning? 2/8

In het verhaal staat beschreven hoe de vacht van de beer wordt afgestroopt, en ook andere passages geven gedetailleerd weer hoe een dier wordt verminkt. Hoe vond je het om dit soort passages te lezen? Leg je antwoord uit aan de hand van de tekst.

Feest der herkenning? 3/8

Reinaert misleidt Bruun met honing en Tybeert met muizen. Verwachtte je tijdens het lezen dat deze listen zo goed zouden werken? Leg je antwoord uit.

Feest der herkenning? 4/8

Welke sluwe streek die Reinaert heeft uitgehaald is jou het meest bijgebleven en waarom?

Feest der herkenning? 5/8

In het verhaal krijgen Bruun en Ysengijn door Reinaert de schuld in de schoenen geschoven. Zou jij iemand de schuld kunnen geven van iets wat jij hebt gedaan?

Feest der herkenning? 6/8

Bruun en Ysengijn krijgen in eerste instantie de schuld van alles wat er is gebeurd. Koning Nobel spreekt Reinaert vrij. Wat zou jij hebben gedaan als je de koning was? Leg je antwoord uit.

Feest der herkenning? 7/8

Vind je het terecht dat Reinaert een list gebruikt, of gaat hij te ver? Leg je mening uit.

Feest der herkenning? 8/8

Heb je na het lezen van dit verhaal sympathie voor Reinaert of juist niet? Licht je antwoord toe.

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

In *Van den vos Reynaerde* spelen dieren de hoofdrol. Mensen koppelen bepaalde eigenschappen aan bepaalde dieren. Bespreek welke eigenschappen je in het verhaal terugziet. Wat voor een effect heeft het als niet mensen, maar dieren als personages worden gebruikt?

Stof tot nadenken? 2/8

Reinaert wordt drie keer opgeroepen voor een proces. De derde keer moet hij echt komen, omdat hij daarna straf kan krijgen zonder rechtszaak. In de middeleeuwen was het normaal om een verdachte zonder rechtszaak te bestraffen, als diegene meerdere keren niet kwam opdagen. In de 21e eeuw is dat niet meer mogelijk. Waarom denk je dat dit veranderd is?

Stof tot nadenken? 3/8

De koning laat zich voor zijn oordeel en uitspraken adviseren door baronnen. Vind je dat ze hem goed of slecht advies geven? Hoe zou de koning volgens jou tot zijn oordeel moeten komen, als hij een goede koning was?

Stof tot nadenken? 4/8

Reinaert zorgt er met een list voor dat Bruun en Tybeert hem niet meekrijgen naar het hof. Wie is er verantwoordelijk voor dat zij in de problemen komen? Is dat Reinaert of zijn ze dat zelf?

Stof tot nadenken? 5/8

Aan het eind van het verhaal neemt luipaard Firapeel het woord. De koning heeft Bruun en Isengrijn ten onrechte vastgezet, en daarover zegt Firapeel: 'es ghedaen mesdaet, men saelt zoenen' ('is er onrecht gedaan, dan moet het verzoend worden', Bouwman en Besamusca 2007). Over Reinaerts misdaden zegt hij echter: 'hij zal ervoor boeten.' Kun je begrijpen waarom Firapeel verschillend reageert op deze beide vormen van onrecht? Leg je antwoord uit.

Stof tot nadenken? 6/8

Van den vos Reynaerde wordt wel 'een maatschappelijke kritiek' genoemd. Wie of wat krijgt er volgens jou kritiek? Licht je antwoord toe.

Stof tot nadenken? 7/8

Lees nog eens het citaat in de inleiding. Hier is koning Nobel aan het woord, die Bruun waarschuwt voor Reinaert. Nobel omschrijft hem als slecht en boosaardig. Vind jij Reinaert ook slecht en boosaardig? Of zie je ook positieve elementen in zijn gedrag? Beargumenteer je antwoord.

Stof tot nadenken? 8/8

Aan het einde is de vrede teruggekeerd. Hoe is die tot stand gekomen? Is dit volgens jou een stabiele vrede? Leg je antwoord uit.

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 8/8

Stof tot
nadenken? 7/8